

Jönköping 2017-05-22

Justitiedepartementet
Ju.L2@regeringskansliet.se

FSS yttrande över betänkandet *Se barnet!* (SOU 2017:6) Diarienummer Ju2017/01226/L2

Bakgrund

2014 års vårdnadsutredning har haft i uppdrag att utvärdera 2006 års vårdnadsreform. En huvuduppgift var att undersöka hur reglerna om vårdnad, boende och umgänge tillämpas och ta ställning om de behöver ändras för att reformens grundläggande syfte – att stärka barnperspektivet – ska uppnås. En annan huvuduppgift har varit att kartlägga och analysera orsakerna till ökningen av antalet vårdnadsfall.

I uppdraget har också ingått att ta ställning till bl.a.

- om reglerna om gemensam vårdnad behöver ändras
- hur föräldrars möjligheter att nå en samförståndslösning i mål om vårdnad, boende och umgänge kan utvecklas och förbättras
- hur barnets rätt att komma till tals kan stärkas
- vilka åtgärder som kan behöva vidtas för att säkerställa att riskbedömningar görs i tillräcklig utsträckning och att dessa bedömningar är av hög kvalitet
- vilka åtgärder som kan behöva vidtas för att förbättra och effektivisera hanteringen av frågor om överflyttning av vårdnad när det förekommit allvarligt våld i familjen
- om det behöver införas särskilda forumregler för situationer när barn och föräldrar har skyddade personuppgifter
- om det finns behov av åtgärder för att stärka kompetensen vid handläggning av frågor om vårdnad, boende och umgänge.

FSS synpunkter på betänkandet

FSS anser att de förslag som läggs fram i utredningen är bra. De genomsyras av barnens rätt och perspektiv och också av vikten av förebyggande och tidiga insatser, vilket är en viktig markering.

Förslaget om att obligatoriska informationssamtal ska föregå domstolsprocessen har tydligt barnfokus och ger i ett tidigt skede möjlighet till alternativa handlingsvägar. Informationssamtalen ska erbjudas av kommunen inom fyra veckor efter att samtal har begärts och ett samtalsintyg utfärdas.

FSS delar dock inte uppfattningen att informationssamtalen ger så genomgripande och snabba resultat att kostnaderna för att genomföra detta uppvägs av de minskade kostnaderna för snabbupplysningar och utredningar.

FSS ställer sig positiv till den omformulering som föreslås, att rätten vid bedömning av vårdnadsfrågan, i stället för att fästa avseende särskilt vid föräldrarnas samarbetsförmåga, fästa särskilt avseende vid deras förmåga att ta ett gemensamt

ansvar i frågor som rör barnet. Formuleringen ger andra infallsvinklar och bedömningsgrunder för familjerättssekreterarna. Förslaget om möjlighet att döma till gemensam vårdnad trots att båda föräldrarna motsätter detta är bra i de fall det bedöms vara bäst för barnet.

Att, som också föreslås i utredningen, kunna prata med barnet utan vårdnadshavares samtycke eller närvaro är en nödvändighet om barnets rätt ska kunna tillgodoses.

FSS är positiv till nya uppdrag till Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, både när det gäller behov av utbildningsinsatser till familjerättssekreterare men också till utformning av handläggarsstöd när det gäller riskbedömningar och gällande uppföljningsansvaret.

FSS anser att tidsbegränsningen till fyra månader för utredningar är rimlig så länge det finns möjlighet att förlänga vid särskilda skäl som tex att det pågår en barnvårdsutredning eller att umgänge inte har kunnat påbörjas. Ur barnets synvinkel är det angeläget att tvisten blir avgjord så fort som möjligt. Det är därför bra att det införs en sekretessbrytande bestämmelse mellan socialnämnder även när det gäller snabbupplysning. För kommunernas del ställer det krav på tillräckliga resurser om man ska hålla samma höga kvalitet och fortfarande erbjuda en god arbetsmiljö.

FSS bedömer, till skillnad mot vad utredarna bedömer, att kommunernas kostnader sannolikt kommer att öka vid införandet av ovanstående förändringar, åtminstone i ett inledningsskede. Fler samtal, tidigare och tydligare erbjudande om tillgängliga insatser och sätta tidsgränser är en rimlig höjning av kvalitén i arbetet men kräver mer personella resurser och kompetensutveckling för att kunna leva upp till kraven.

För Föreningen Sveriges socialchefer

Karl Gudmundsson, ordförande

Föreningen Sveriges socialchefer är en partipolitiskt obunden förening som verkar för utveckling av den svenska välfärdsmodellen. Vi arrangerar årligen den socialpolitiska konferensen Socialcheferdagarna. Läs mer på socialchefer.se och socialcheferdagarna.se